

VESTNIK PROSVETNIH ZVEZ
V LJUBLJANI IN MARIBORU
LETNA NAROČNINA 15 DIN

Proslava 1100 letnica Cirilovega rojstva.

Pretekli mesec so se začele širom naše ožje in širše domovine slavnosti v spomin 1100 letnice Cirilovega rojstva. Toda tega dneva ne slavi le naša domovina, temveč tudi ostali svet. V srcu katoliške cerkve v večnem mestu Rimu so zaplapolali spominski kresovi. Na Vzhodnem inštitutu v Rimu so slavili spomin s slavnostnim predavanjem St. Sakača in s službo božjo v cerkvi sv. Klementa. V zlati Pragi so se spominjali tega jubileja s slovesno devetdnevnicco v cerkvi v Emavsu. V Olomucu so slavili skozi osem dni jubilej. Hrvatski skladatelj dr. Božidar Širola je za Cirilov jubilej zložil oratorij, katerega bo »Kolo«
pelo na mednarod. pevskem festivalu v Frank-

furtu. Ker je Cirilov jubilej predvsem prosvetni jubilej, saj je sv. Ciril ustanovitelj slovanske književnosti, zato pač ne sme biti prosvetnega ali izobraževalnega društva, kateri se ne bi v tekočem letu spomnil s slavnostno prireditvijo 1100-letnice. V Ljubljani se je vršila akademija v nedeljo dne 13. februarja v veliki dvorani hotela Uniona s sledečim sporedom:

1. Karlo Adamič: Himna v čast sv. Cirilu in Metodu. Mešani zbor.
2. E. Hochreiter: Uspavanka. Mešani zbor.
3. Jože Pogačnik: Naš duhonosec. Deklamacija.

4. Slavnostni govor. Dr. P. Hugo Bren, O. F. M.

5. Silvin Sardenko: Cirilova slovesna molitev. Deklamacija.

6. Arhangjelskij: K Bogorodici. Mešani zbor.

7. Čajkovskij: Angel vopijaše. Mešani zbor.

8. Vladimir Solovjev: Emanu-El. Deklamacija.

9. Grečaninov: Voskliknite Gospodevi. Mešani zbor.

Pevske točke je proizvajal dovršeno naš najboljši pevski zbor »Ljubljana«. Dvorana je bila popolnoma zasedena, kar priča, kako živo čuti in se raduje tega dne naše ljudstvo. Da društva ne bodo v zadregi s tvarino, katera je primerna za to slovesnost, prinašamo pesem »Cirilova slovesna molitev«, katero je spesnil S. Sardenko, in članek »Češčenje sv. Cirila med Slovenci«. Oboje je bilo že priobčeno v »Slovencu«.

Cirilova slovesna molitev.

14. februarja 869.

O Gospod, moj Bog, ki vse si sam iz nič ustvaril,

angelska krdela in moči vse breztelesne, ki razpel nad nami visočine si nebesne, Ti, ki si še vselej tistega oblagodaryl in uslišal njega, ki spolnuje voljo Tvojo in zapoved ljubi, Ti usliši prošnjo mojo!

Daj, ohrani čredo, ki si meni jo podaril, zvesto Tebi; čuvaj jo na poti ukov čistih, reši jo brezbožne in poganske zlobe tistih,

ki jim satan proti Tebi besno vez je zvaril.

Z množicami Cerkev svojo z novimi pomnoži

in roko miru na ljudstvo milostno položi, da bo vse rodove žar edinosti ožaril.

Vnemi za besedo Tvojega jih poslušanja, če nevredni gnan po Tebi, blagovest oznanja.

Tebi jih izročam, ki si mi jih Ti podaril. Varuj z varstvom, vladaaj z močno jih desnico,

da slavili bodo vzvišeno Trojico.

Blagoslovljen Oče, ki si zase nas ustvaril, ki nas nisi v žrelo dal sovražnosti ne-ljube,

vse nevidne mreže strl in rešil nas pogube.

Silvin Sardenko.

Češčenje sv. Cirila med Slovenci.

Staroslovovski življenjepis sv. Cirila poroča, da je Ciril umrl v Rimu 14. februarja 869, star 42 let, torej je bil rojen pred 1100 leti. Isti staroslovovski vir in vrhutega tudi stari rimski življenjepis poroča da so Rimljani Cirila takoj po njegovi smrti častili kot svetnika. Češčenje sv. Cirila in pozneje tudi sv. Metoda so med Slovenci širili neposredni in posredni učenci sv. Cirila in Metoda. Gotovo se je širilo tudi med Slovenci. A vsled posebnih zgodovinskih razmer se češčenje sv. Cirila in Metoda med Slovenci do konca srednjega veka ni moglo znatno razširiti. Okoli leta 1600. pa je bilo češčenje slovanskih apostolov med Slovenci že tako poživiljeno, da so slovenski oltar in beneficij v Ahenu na Nemškem imenovali po sv. Cirilu in Metodu. Takrat so že pričeli marljivo preiskovati domačo zgodovino. Vprašanje pa je, odkod je prišla pobuda, da se je cerkveno češčenje slovanskih apostolov med Slovenci tako poživilo.

Jako verjetno je, da je bilo ognjišče za češčenje sv. Cirila na Cirilovem grobu v rimski cerkvi sv. Klementa. Na stari nagrobni sliki se še dobro poznajo sledovi, da so Rimljani in slovanski romarji goreče častili sv. Cirila. Leta 1080. je bila cerkev sv. Klementa porušena in opustošena. Na razvalinah so v 12. stoletju sezidali sedanjo cerkev sv. Klementa in vanjo prenesli svetniške svetinje iz porušene cerkve, tako tudi svetinje sv. Cirila. V tej dobi se je češčenje sv. Cirila v Rimu skoraj pozabilo.

Sele v 16. stoletju se je zanimanje za svetinje sv. Cirila v Rimu zopet poživilo. O tem poroča rimski zgodovinar Baronij. Še bolj pa nam o tem priča zgodovina zavoda in cerkve sv. Hieronima. Papež Sikst V. je leta 1588.—1590. sezidal sedanjo cerkev sv. Hieronima; v njej je eno kapelo posvetil sv. Cirilu in Metodu ter dal v njenem oltarju naslikati sliko

slovanskih apostolov. Isti papež je ukazal, naj se svetinje sv. Cirila prenesejo v cerkev sv. Hieronima. Ta ukaz se žal ni izvršil. Tja so se prenesli samo delci Cirilovih svetinj. Od teh odlomkov izhajajo Cirilove svetinje, ki se nahajajo v nekaterih cerkvah na Moravskem in Češkem. Ako bi bilo papeževo naročilo o prenosu relikvij v celoti izvršeno, potem bi bile Cirilove svetinje gotovo še v celoti ohranjene; tako pa so iz cerkve sv. Klementa izginile, najbrž leta 1798.

Slika sv. Cirila in Metoda v cerkvi svetega Hieronima je še dobro ohranjena. Predstavlja slovanska apostola, kako papežu Hadrianu kažeta svetinje sv. Klementa. Na sliki imata oba slovanska apostola svetniški sij; to je važno zato, ker nimamo nobenega starejšega dokaza za češčenje sv. Metoda v Rimu. Ta slika je jasen zgodovinski dokument za poživiljeno češčenje sv. Cirila in Metoda. S tem je bilo svetniško češčenje slovanskih apostolov tako potrjeno, da se je moglo brez ovire širiti po katoliškem svetu, posebno med Slovani. Na to dejstvo je opozoril dr. St. Sakač, tajnik papeškega Vzhodnega zavoda, v obširni oceni nove slovenske knjige o slovanskih apostolih (*Orientalia Christiana* nr. 32, 1927, str. 346).

Do leta 1655. so imeli Slovenci v rimskem zavodu sv. Hieronima še enake pravice kakor Hrvati; saj je ta zavod ustanovil Slovenec Hieronim iz Ptuja. Tja so prihajali slovenski romarji iz Goriške, Kranjske in Štajerske. Zato je prav verjetno, da je poživiljeno češčenje sv. Cirila in Metoda med Slovenci v zvezi z rimsko cerkvijo sv. Hieronima. Tako nam je razumljivo, kako je bilo mogoče, da so Slovenci oltar in beneficij v daljnem nemškem mestu imenovali po slovanskih apostolih.

Od takrat češčenje sv. Cirila in Metoda med Slovenci ni več prenehalo. Zgodovinarji slovenskih dežel: Megiser (leta 1612.), Schönleben (1681) in Valvasor (1689) se častno spominjajo slovanskih apostolov. Leta 1777. se je god slovanskih apostolov uvedel v bogoslužne knjige (misal, brevir) ljubljanske škofije. — Najbolj pa je češčenje slovanskih apostolov povzdignil škof Slomšek. Slomškovo ime in delovanje je tesno zvezano s češčenjem slovanskih apostolov. Po njegovi zaslugi se je češčenje naših apostolov ukoreninilo tudi med preprostim ljudstvom; verske in narodne tradicije so se združile s spominom sv. Cirila in Metoda, naših apostolov in prosvetiteljev.

Franc Pirc, C. M. Groblje:

Dajte nam vzgojnih iger!

Z zanimanjem gledamo, kako se zidajo širom Slovenije novi domovi, »Društveni«, »Katoliški domovi«, ali kakor jih že imenujemo. Vsak tak »Dom« pa naj bo res dom, naj bo sveti domači krov krščanske vzgoje za mladino; naj bo ljudstvu živ zgled krščanske morale. To je njegov namen. Drugega namena našim domovom sploh ne moremo dati, če hočemo spolniti 3. člen naših društvenih pravil: Namen društva je: 1. krepitev med člani versko, narodno in gospodarsko zavest, izobraževati jih na temelju nauk katoliške Cerkve . . . itd. Omenim še točko 4. istega člena, da naj namreč

društvenim udom prirejamo zdravo, pošteno zabavo. Zabava pa ni zdrava in poštena, ako je naravnost ali skrito proti naukom katoliške Cerkve ali na splošno proti krščanski morali. Takih zabav naša društva ne smejo prirejati, in kaj takega se namenoma gotovo nikjer ne godi. Idimo pa dalje! Gledališka predstava kot zabava ni zdrava, ako je v njej resnica tako prikrita ali tako podana, da je navaden človek ne more takoj jasno spoznati. Taka igra ni vzgojno sredstvo, ni zdrava poštena zabava. Gledališka predstava kot vzgojno sredstvo naj bo dogodek iz življenja posnet, ki ti

kaže jasno in določno, kaj ti je storiti, ali česa se ogibati, da boš živel pametno, krščansko in dosegel svoj cilj. Vsaka beseda »očeta«, »matere« na odru naj bo pri »otročih« uvaževana: če ne, naj vidimo posledice nepokorščine in trme; vsaka kretnja, beseda mladeniča, dekleta na odru bodi previdna, modra, krščanska. In če nam hoče pisatelj v igri zarisati podobo slabih staršev, nepokornih otrok ali razuzdane mladine, naj bodo te poteze vsaj tako ostre, da jih ljudstvo spozna in se tudi iz njih kaj pozitivnega nauči. Sploh pa rabimo najprvo iger, ki podajajo smernice za življenje, ki pozitivno vzgajajo. Kateri pedagog bi hotel mladino vzgajati samo negativno. Učitelj, ki bi poslal blago v šolo, da jim potem razloži, kaj je ukradena stvarina, kako se ne sme delati itd., bi slabo vzgojil svoje otroke, navajal bi jih k tatvini. To je sicer samo primer, pa ga vidimo dostikrat uresničenega na naših odrih, v kletvinah v pijančevanju, razuzdanosti, nepokorščini, govorjenju o prešuštvu ali vsaj nedovoljenem ljubimkovanju itd. Zgolj negativna vzgoja samo škoduje. Pokažimo ljudstvu božjo postavo in nje spolnevanje — krepost — v vsej svoji lepoti in popolnosti.

Saj poznamo in imamo toliko idealov, v katerih se je skazal in se še udeležuje naš divni slovenski rod; opevajmo jih! Vredni so, da jih oblečemo v najlepšo obleko naše mile besede in jih predočimo ljudstvu v zgled in posnemanje. Amor naj se takim idealom umakne, erotika naj se plaho in skromno skriva v kak koticček odra, namesto da se ta in skoraj edino in izključno ta, šopiri in baha po naših odrih.

Vzbujajmo ljubezen do naše lepe domovine! Prebrskajmo sedaj v prosti naši državi liste naše splošne in krajevne zgodovine še bolj skrbno in dobili bomo še dosti junakov — zgledov, za milo slovensko domačo besedo. Te stvari se je najuspešneje lotil naš leposlovec dr. Ivan Pregelj. Postavimo te junake v njih ravnanju in govorjenju žive na oder, pred ljudstvo, da jih spozna in posnema. Koliko neobdelane stvarine! Koliko idealov: Ljubezen do rodne grude, ljubezen staršev do otrok, otrok

do staršev, ognjevita ljubezen do Boga, priboritev poklica, požrtvovalna ljubezen slovenske matere; vse to premalo predočujemo ljudstvu. Krščanska ljubezen do bližnjega stopi v svoji svetli jasni postavi na društveni oder, da se vna-memo v tem egoističnem času v Kristovi ljubezni do trpečega! Pokažimo na odru ljudstvu vzor moža poštenjaka »stare korenine« katerega cela vas spoštuje in posluša. Opeva naj se po naših odrih odkritosrčnost, nedolžnost! Otroško čisto oko! Spominjalo nas bo naše lepe mladosti. To seveda naj se zgodi v izbranih, jedrnatih besedah kot znajo to v obilni meri naši leposlovniki pisatelji! Koliko spodbude v tem. Koliko prave sreče bi se ustvarilo v srcih naše mladine, ki komaj ali tudi še ne odraste in se mora boriti zoper zapeljive vplive od vseh strani.

Na tak način s takimi igrami bo društveni oder res pripomogel k vzgoji ljudstva, ki ga bomo ob nedeljah dvignili iz vsakdanjosti k jasnim krščanskim in junaškim narodnim idealom. Saj vemo, pa ne pozabimo vendar, da posluša mladina po tovarnah in sploh pri delu skoraj celi teden same razuzdanosti; nudimo ji vsaj ob nedeljah boljše dušne hrane. Te naloge »dom« in »oder« ne smeta nikakor zanemariti.

»Ljudski oder« daje male nagrade prevajalcem tujih iger, ki nam ostanejo po duhu in jeziku vedno tuje. Naši leposlovniki pisatelji nagrad niso navajeni in tudi ne delajo za nje, lahko pa trdim, da bi »Ljudski oder« z razpisom istih nagrad dobil dokaj dobrih izvornih in vzgojnih iger.

Torej iger nam dajte, ki bodo vzgajale vzgajale ne sentimentalno, ampak vzgajale ljudstvo, zlasti mladino, v kremenite značaje, v zdravem krščanskem duhu!

Daleč od domovine sem pred meseci v samotni premišljeval delovanje naših društev po odrih: skoraj z vsako igro damo malo pohujšanja. Verjemite da je tako! Večino iger, kar jih imamo sedaj, lahko igrajo tudi sokolska in brezverska društva, in s tem ne bodo zatajila svojega programa. In v praksi je res tako. Odprimo oči!

Kjer se pa mladina nauči pravega, pametnega, odkritosrčnega in umerjenega medsebojnega občevanja, pod nepri-siljenim, modrim nadzorstvom, kjer do-biva vsaj nekaj dobrih, jedrnatih, prak-tičnih naukov za življenje, tam je v dvo-rani doma sam prisrčen smeh in sama zadovoljnost. Vem iz skušnje. Nedelja v domu v takem slučaju zadostuje, da varuje mladino razuzdanosti v teku te-dna.

Isto velja o naših prireditvah. Izklju-čena bi morala biti z naših odrov vsaka razposajena igra s harmoniko, s plesi, s huronskim vriščem, popivanjem, umo-rom, ker to ni vzgojno. Tudi ne moremo postaviti med igro klicarja, ki bi med takimi orgijami klical poslušavcem: »Tako ne smete delati; to vam je samo svarilen zgled.« Kletev naj izgine iz iger. Objemi in poljubi proč z naših odrov! Sicer si ne delam iluzije, da bom spravil te »sladkarije« iz življenja za-ljublencev, ampak eno vem: Zgled daje oder, in v dvorani, kjer vlada včasih te-ma, da bi še sam Bog skozi njo ne vi-del, se objemi itd. ob istem času nada-ljujejo in bolj ali manj grdo končajo. Prirejajo se po naših odrih igre, v kate-rih igrajo p r i d n a dekleta take vloge, da jih kot duhovnik nikdar ne bi hotel izpostavljeni takemu sramotanju. Še bo-lje jo je pogodil neki oče poštenjak med tako igro: Če bi bila to moja hči, bi jo sredi igre z odra potegnil. Vem, da so pisane take igre v svarilen zgled; toda ljudje pojmiyo besedo za besedo kot jo slišijo, ogledajo dejanje za dejanjem kot se jim predstavlja, vidijo in slišijo in si zapomnijo samo to, in ne mislijo naprej, in si ne napravijo iz vsega prav nobenih smernic za nasprotno dejanje. Klicar nemogoč, kot sem omenil zgoraj.

V našem društvu smo igrali same iz-brane, rekel bi v gledališkem žargonu »nedolžne« igre, pa še teh se skoraj ke-sam. Zjutraj pri pridigi slišijo ljudje: »Varuj se h u d e g a;« popoldne pa se isto h u d o šopiri po odru, in to pod na-šim vodstvom!

Nisem proti mešanim vlogam, če gre vse po pameti, tudi ne trdim, da nima-mo nekaj dobrih iger, samo to trdim in odločno izjavljam: Erotika in kar je z

njo v zvezi ne sme biti skoro zmiraj glavni predmet naših iger.

Mislite, da ljudje ne bodo prišli k igram verske, narodne, gospodarske ali katerekoli druge vzgojne vsebine? Na-vadimo jih na to! So li samo erotične igre mikavne? Ne podcenjujmo verskega in praktičnega čuta našega naroda! Kot pevovodja v raznih društvih sem vi-del, da so pevci rajši in točneje prihajali k nabožnemu kot narodnemu petju. Bo-dimo pogumni in dosledni s svojim ka-toliškim imenom: Ne delajmo toliko poklonov amorju, ko vendar ljudje od katoliških društev pričakujejo in želiyo pametnega nauka v tej ali oni obliki. Drugače ne bomo nikdar odpra-vili surovosti, posebno iz naše moške mladine ne.

»Škoda Jerneja«, je skoraj vzdihnila neka navdušena bralka »Vigredi«, ko je brala v Savinškovi povesti »Zdrava roža Marija«, da je Jerneja v gozdu ubilo. Videl sem, da ne razume namena po-vesti. Z veseljem sem porabil priliko in vsem, tudi pričujočim moškim razložil tendenco te življenjske slike, ki jo men-da povsod po Sloveniji hlastno berejo. Namen te povesti ni, da se »oba« na-zadnje »vzameta«, ampak pisatelj nam slika v sijajnih barvah požrtvovalnost in premagovanje Boga in Marijo ljubečega dekleta; ta ljubezen ji je prva in nad vse, čeravno ljubi tudi Jerneja, ki pa njene ljubezni kot razuzdanec in omah-ljiv značaj ni vreden. Grehu sledi ka-zen, nam pisatelj glasno pove, in doka-že tudi, da prinašajo omahljivi značaji v življenju samo nesrečo. Bog daj še dosti sličnih povesti našim dekletom in ljud-stvu v pouk! Ljudje, mladina bo začela razumevati te povesti, se ravnati po naukih in tako sama sebe vzgajati po danem zgledu. Tako sem razložil tisti vzdih »škoda Jerneja«. To omenjam za-to, ker bo z igrami ista. Morebiti takih iger kot sem jih opisal, ljudje v začetku ne bodo marali in razumevali, pa ne od-nehajmo in poučujmo, vrzimo mreže prave odločno katoliške vzgoje prav na globoko in široko, božji blagoslov bo obilen.

K sklepu še replika na dr. Brejčev govor v ljubljanski protni dvorani! Kot

vzroke moderne mladinske propalosti navaja izkušeni mož: vzgojo brez vere, kino, grdo čtivo in slabo družbo. Bog in narod od nas brezpogojno in kategorično zahtevata, da vzgajamo izročeno nam mladino po družtvih v odločno verskem duhu, brez odjenljivosti, da

vzgajamo ljudstvo z dobrimi, zglednimi igrami, da preskrbimo mladini zadosti dobrega, poučnega čtiva; naj čuti mladina, ki je pri nas, da je v dobri družbi; društveniki naj bodo drug drugemu v spodbudo in pa Bogu v čast!

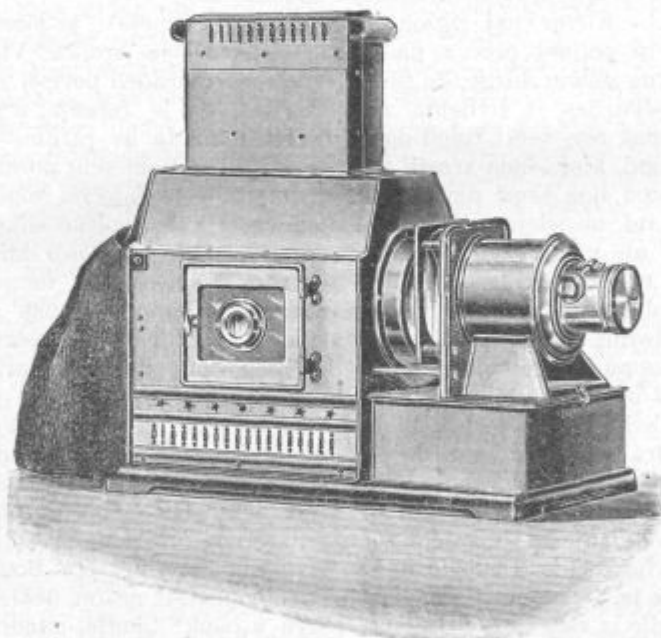

Nekaj o skioptikonu.

Ker nam skioptikon nudi toliko pouka in zabave, bi bilo dobro, da se poučimo o njegovi zgodovini.

Skioptikon je dobil svoje ime po besedi gledati, nekateri ga imenujejo tudi

v kateri je bila luč, tedaj navadno oljnata svetiljka za njo ogledalo, ki je zbiralo svetlobne žarke. Podobe, ki so bile slikane na steklo, so prišle med dve zbiralni leči, katerih ena je podoba t. j. dia-

projekcijski aparat ali laterna magica. V tem članku bom uporabljal prvo besedo, ki je pri nas že udomačena.

Kedaj se je skioptikon prvič pojavil, nam ni prav točno znano, gotovo pa je, da ga je že pred l. 1671. iznašel jezuit Ignacij Kircher, kajti v istem letu je izšla njegova razprava pod naslovom Velika umetnost (svetlobe) luči in sence, ki nam odkriva prve pojme iznajdbe. Njegov aparat je bil seveda precej enostaven. Obstojal je iz pločevinaste omarice,

pozitiv razsvetljevala, druga pa napravljala povečano sliko na steni. Ena taka laterna magica, kot jo je on nazival, nam je še ohranjena in sicer jo hranijo v muzeju jezuitskega kolegija v Rimu.

Precej izboljšal je skioptikon danski fizik Tomaž Walgenskin. Vendar pa skioptikona tedaj — kljub temu, da je bil znatno izboljššan — ni imel znanstvenega pomena. Posluževali so se ga le po italijanskih dvorih za zabavo.

Prvi, ki je začel uporabljati skioptikon v znanstvene svrhe, je bil Švicar Leonard Euler. Koncem XVIII. stoletja pa je fizik Roberston že prirejal v Parizu za širšo javnost prve predstave s skioptikonom, in je zanje vladalo velikansko zanimanje.

Da se skioptikon ni tako hitro izpopolnil, je bilo temu krivo dejstvo, da ni bilo prave luči. Ko pa so iznašli električno (luč) obločnico, je postal iz prejšnje igračke, skioptikon, kot je v rabi dandanes.

Dancer iz Manchestra je pa prvi, ki je napravljajal diapozitive s pomočjo fotografičnih plošč, kar je precejšnje važnosti, če pomislimo, da so poprej slikali na steklo.

Skioptikon, ki je sedaj v rabi, ima po večini iste bistvene dele kot so pri laterni magici. Imamo pločevinasto omarico z lučjo (bodisi karbidno, električno žarnico ali pa električno obločnico) kondenzor to je lečje, ki zbira svetlobo in osvetljuje diapozitiv, ki se ga postavi pred njega. Objektiv pa sliko, ki je v njegovem gorišču poveča tako, kot jo vidi-

mo na (amalganiziranem) platnu na steni.

Višek svojega razvoja pa je dosegel skioptikon s kinoaparatom. Pri tem aparatu ne vidimo na platnu samo mrtve slike brez gibanja, ampak premikanje kot v resničnem življenju. Pri kinoaparatu nimamo posameznih diapozitivov, ampak film, to je veliko majhnih slik na celuloidu, lahko bi rekli majhnih diapozitivov. Te slike si hitro slede ena drugi, tako, da oko tega niti ne opazi; to pa vsled tega, ker v očesu ostane slika še par hipov potem, ko je ne vidi več. Kako velika je uporaba kinoaparata dandanes, nam kaže veliko število kinopodjetij.

V Ljubljani se je osnovala po vojni Prosvetna zveza ki izposojuje slike in skioptikone proti malenkostni odškodnini. V zadnjem času si je nabavila majhen priročen kinoaparat in par filmov. Zato pa vsa društva, ki še niste imeli skioptičnih predavanj, poslužujte se te ugodnosti in videli boste, koliko zabave in neprisiljenega pouka vam nudi eno samo tako predavanje.

Oskar Tominec.

F. B.:

Osnutek modernega društvenega odra.

(Nadaljevanje.)

Skioptikon v službi scenerije.

Poleg stalno montiranih žarnic potrebuje oder še več premakljivih oderskih priprav kot so: projektorji, žarometi, prestavljive luči in razni projekcijski aparati. Vsi ti aparati so napravljeni tako, da delujejo lahko z barvnimi lučmi. Mesto da bi izdelali za vsako barvo poseben aparat, imamo pred aparati raznobarna stekla, ki jih lahko izmenjavamo. Ta stekla se dobijo tudi poslikana z raznimi slikami. Močna luč, ki je za steklom, projicira te slike na platno. Po nekaterih gledališčih, zlasti v Ameriki in na Nemškem, se je ta tehnika že tako razvila, da projicirajo že cele scenerije v najlepših barvah, podobno nekako kakor projicira kinoaparat na platno. S spretno menjavo barvnih luči,

svetlobe in sence ter s smotreno razsvetljavo okolice spreminjajo celo kostume igralcev, ne da bi se ti preoblekli. V ta namen so iznašli posebne »svetlobne« barve, ki fosforescirajo. Kako poveča ta iznajdba število sprememb in zmanjša stroške odra, si je lahko predstavljati.

Za naše razmere te iznajdbe še ne pridejo dosti v poštev; vendar pa imamo tudi mi še sredstva, ki se jih moramo večkrat učinkovito posluževati. Mislim namreč na skioptične slike, ki se dajo zelo uspešno vstaviti v zadnjo steno oderske scenerije. Pri tem mora stati aparat tako visoko, da igralci ne zastirajo slike. Če namestimo aparat na sprednjo odersko galerijo, je temu vstreženo, zlasti še, če se držijo igralci koli-

kor mogoče v ospredju odra. S kombinacijo skioptične in oderske slike pridobimo nešteto cenenih in lepih sprememb. Ta način scenerije se zlasti lahko uporablja pri akademijah, živih slikah in podobnih prireditvah.

Če naslikamo na stekleno ploščo aparata, kot smo govorili o njemu v prejšnjem odstavku, o b l a k e j ter ploščo pred lučjo vrtimo okrog vodoravne osi, nam luč projicira na steno oblake, ki se premikajo. Podoben je aparat za prikazovanje v o d n i h v a l o v. Imamo dve stekleni plošči, na katerih so naslikani valovi. Ena se suče na levo, druga na desno. Črte valov se zato na steni križajo ter delajo vtis zelo živahnega valovanja. Če hočemo imeti v a l o v e č o r e k o, postavimo aparat za prospekt, ki ima mesta na platnu, kjer je naslikana reka, narejena iz prozornega blaga (transparent). Valovi se projicirajo na celo zadnjo stran prospekta, gledavci od spredaj pa jih vidijo seveda le tam, kjer je platno prozorno t. j. kjer je naslikana reka. — Plošče s črtami ali snežinkami, ki jih pa je treba dokaj hitreje vrteti kot pri oblakih, dajo d e ž ali s n e g. Če hočemo videti na nebu b l i s k s š v i g a j o č o strel o, napravimo takole: vzamemo stekleno ploščo, na kateri so naslikane strele v ostrem cikcaku. Pred to ploščo denemo še drugo iz pločevine, ki je na eni polovici razdeljena na goste podolgovate špranje. Če sedaj to pločevinasto ploščo hitro zasučemo, vidimo na steni sliko bliska, kadar lete te špranje mimo njegove slike na steklu. Presledki med špranjami dajo blisku ostrost in živahnost. Vsi ti aparati imajo navadno lečo, da so slike bolj ostre. Leče imajo tudi razni žarometi, s katerimi lahko vržemo svetlobo na gotove točke (obraz) ali celo osebe (n. pr. duhove) ali pa cele pokrajine. S žarometi posnemamo zlasti solnčno svetlobo, n. pr. da pošljemo solnčne pramene skozi okno v sobo.

Razen na navaden način napravimo blisk najučinkovitejše s pomočjo dveh ogljev, kot jih rabimo pri obločnici. Oba oglja privežemo na elektrovodno žico ter jih s posebnim držajem približujemo. Ko se oba kosa dotakneta, dobimo močno obločno luč, ki se takoj prikinje,

kadar ju zopet razdružimo. Na isti način dobimo blisk tudi iz stare pile, ki jo privežemo na žico. Drugo žico pritrdimo na oglje, s katerim drgnemo po pili tako dolgo, kolikor dolg blisk pač hočemo. Kosci oglja, ki ga pila odtrga, pri tem zažare in napravijo vtis bliska. Treba pa je seveda, da ima oglje pri obeh teh načinih zadosti velik upor, ker napravimo sicer kratki stik. Blisk delamo lahko tudi brez vseh priprav z žarnicami samimi. S pomočjo uzorcev napravimo na odru poltemo ter nato za hip s žico premostimo upor ob stikalu. Za ta hip zažare žarnice s polno svetlobo, — mi vidimo blisk. Kakor dolgo in kakor pogosto se z žico dotikamo stikala, tako dolgi in gosti so bliski. Vendar ta način bliska ni priporočljiv, ker pri njem žarnice preveč trpijo. — Blisk brez električne luči napravimo s pomočjo magnezija ali posebnih preparatov, ki jih kupimo v drogeriji. Če so ti preparati v obliki prahu, bliskamo takole: Prah natresemo v dolinico preganjenega papirja, koncem katerega postavimo gorečo svečo. Od druge strani pihnemo s primerno cevko ta prah v luč; prah se pri tem vname in zažari z močno svetlobo. Jakost bliska je seveda odvisna od množine prahu. Če zasujemo po vrsti na papir več kupčkov tega prahu, damo lahko več bliskov zaporedoma na ta način, da odpihnemo najprej tisti kupček, ki je sveči najbližji, za tem pa ostale. Če imamo magnezij v obliki traku, ta trak prižgemo in vanj pihnemo tako, da sapa magnezij razžari in odnese ogenj, ki nato ugasne. Isti uspeh dosežemo, če z gorečim trakom zamahnemo po zraku. Pri vseh teh neelektričnih bliskih pa moramo biti zelo previdni, ker nam že mali utrinki prejedjo obleko in je to bliskanje tudi radi požara precej nevarno.

Tudi l u n o nam je mogoče spraviti na oder. To »umetnost« napravimo na tale način: V okroglo škatljo, ki je od treh strani zaprta, damo žarnico. Stran, ki je obrnjena napram gledavcem, je odprta in prevlečena z blede rumenim blagom. Škatlja visi na dveh široko razkrcenih vrvcih izpod stropa zadaj za hišami, gorami, drevesi in podobno. Žarnica je zvezana s tanko žico s kon-

taktom. Vse vrvice in žice so modro pobarvane, da se ne vidijo. Kadar je treba, da luna vzide, prižgemo žarnico ter s pomočjo vrvice dvigamo počasi »luno« do zaželene višine, kjer obstoji. Gledavci vidijo vzhajati luno. Če jo na njeni poti zakrivajo zidovi, drevje ali oblaki, je učinek posebno lep. Če hočemo imeti le srp, zakrijemo del svetlega kroga z izrezano pločevinasto ploščo. Če vstavimo mesto praznega blaga masko obraza, dosežemo razne komične efekte.

Kjer je luna, tam so tudi zvezde. Tudi te napravimo s pomočjo električne luči. Pri slikanju prospekta izrežemo iz platna okrogle luknjice ter jih izpolnimo s prozorno mrežico, nakar jih poslikamo. Če je prospekt razsvetljen od spredaj, teh luknjic sploh ne vidimo. Če pa spredaj ugasnemo luči in jih damo zadaj za prospekt, tedaj zasijejo te luknjice v obliki zvezd, skozi nje prehaja namreč svetloba od zadnje strani prospekta v ospredje. S pomočjo regulacijskega aparata dosežemo, da dobivajo zvezde vedno večjo svetlobo, kakor se pač dela večer, ter nato v jutru zopet polagoma oblede.

Prikazovanja duhov in podobne scene se vprizore takole: V kulisi izrežemo del ploskve, ki ga nato zadela mo s transparentno mrežico in prebarvamo kot ostalo kuliso. Zadaj zato mrežico se postavi igralec, ki igra duha. Če damo svetlobo od spredaj, »duha« ne vidimo; če pa igra vca osvetlimo od zadaj ali od strani, nam je skozi mrežico popolnoma viden. Če luč hipoma ugasnemo, »duh« ravno tako hipoma izgine.

Tudi bliskanje mečev dosežemo električnim potom; vsak meč zvežemo z žico tako, da je zvezan v seriji z slabo žarnico. Kadar se oba meča dotakneta, dobimo iskro. Ta igra je, če imamo v zvezi žarnico, brez nevarnosti za igralca in napeljavo. Če pa žarnico izpustimo, napravimo seveda kratki stik.

Če omenimo še, kako se napravi s pomočjo elektrike ogenj, potem mislimo, da smo povedali o elektriki in razsvetljavi dovolj. Vzamemo štirioglasto desko in montiramo nanjo eno rumeno

in eno ali dve rdeči žarnici, ki jih priključimo na kontakt v odrskem podu. Na te žarnice postavimo žično mrežo. Na mrežo pritrdimo kose premoga, neka polen ali dračja, kakršen ogenj pač hočemo imeti. Na spodnji strani pobarvamo ta material rdeče, zgoraj belo. Če sedaj prižgemo žarnice, sveti njih luč skozi luknje med gorivom. Gledavci vidijo, kot bi to gorivo gorelo. Ta vtis še povečamo, če narežemo okrog 20 svilnatih trakov rumene, rdeče in bele barve in jih navežemo na mrežo, spodaj pa nastavimo mal ventilator, ali pa enostavno kar izpod odra pihamo vanje. Vsled nastalega vetra plapolajo trakovi, ki se vidijo vsled razsvetljave kot švigajoči plameni.

Poleg optičnih pojavov rabi modern oder celo vrsto akustičnih. Najvažnejši med njimi je grom. Imitiramo ga lahko na več načinov. Najenostavnejše je na udarjanje boben, seveda če ga imamo. Močan udarec je tresk, nato pa »vedno lažjim in gostejšim bobnenjem posnemamo grom, ki se pelje v daljavo. Drug način je grom z železno ali kamnito kroglo, ki jo zavalimo po odru oder-ske galerije ali kar po podu odra. Glas, ki ga pri tem dobimo, je gromu precej podoben. Nadaljnji način je grom s pomočjo velike pločevinaste plošče, ki jo prostoviseče obesimo. Na ploščo udarjamo z lesenim tolkačem, ovitim z blagom. Ob strani plošče visi več lesenih krogel, ki po udarcih poskakujejo ob plošči ter vzdržujejo s tem grmenje. Grom dobimo tudi, če ploščo samo stresamo. Najboljše pa posnema grom posebna priprava.

Mlada Breda, opereta v dveh dejanjih, priredil in uglasbil J. Lavtižar, je že nastopila pot po naših odrih. Kjerkoli nastopi, povsod privabi solze v oči, tako mojstrsko in hkrati preprosto je skladatelj zadel na narodovo dušo in srce, da jo isti takoj občuti. Prav vsled tega, ker nam to delo nudi nov način, kako se petje uporablja na odru, jo vsem društvom najtopleje priporočamo. Dobi se pri Prosvetni zvezi in stane Din 33.50.

Skioptikon v službi odra ali podobe in igre v sencah.

Kdo ne pozna ljubke igre, ko se med svetilko in steno vijejo roke ter izvajajo razne umetne podobe. Na steni se pojavijo različne glave, ki hlasta in miga z ušesi, ali pa glava kakega krokodila z orjaškim žrelom. Popolnoma črna je ta podoba na zidu in lepa, da bi jo človek kar naslikal. Neizčrpen je spreten umetnik, ki proizvaja podobe v sencah, posebno če se poslužuje papirnatih trakov, vžigalic in podobnih majhnih predmetov ter si poišče še drugega umetnika v proizvodnji podob v sencah in pripoveduje še zabavne dogodbe.

Tedaj imamo pravo majhno gledališče, kjer igrajo sence.

Kdo pa še ni poskusil, čeprav ni kak umetnik v slikanju, da bi si senčno podobo brata ali sestre na steni ohranil, in sicer na ta način, da si je obrise podobe narisal na papir in vso ploskev prevlekel s tušem.

Na sejmih često opazujemo ljudi, ki strižejo take senčne obrise ter napravijo tako podobne, da bi jih lahko poznal.

Kdor zna prav majhne podobe, predmete, osebe, živali ali rastline izstriči ter si postavi majhno belo steno iz prozornega papirja, jo zadaj osvetli ter vprizori igro z izstriženimi podobami na razsvetljeni steni, ta bo lahko vprizoril s svojimi soigralci majhne gledališke prizore, ki bodo enako razveseljevali majhne in velike gledalce.

Take igre v sencah tudi lahko kupimo s tekstom, izgotovljenimi podobami in scenerijami. Seveda je boljše, če si sami izberemo prizor ter si narišemo in izrežemo podobe. Predloge za to dobimo pri Arwed Strauch, Leipzig.

Take igre v sencah so posebno primerne za vprizoritev doma v družinah, za ožji krog gledavcev.

Nekaj povsem drugega je s pričujočimi igrami v sencah, ki jih proizvajajo igralne družbe: to so igre v sencah v naravni velikosti, ki jih proizvajajo igralci s premikajočimi se senčnimi podobami v naravni velikosti, kar je mož-

no le v velikih prostorih in primerno za slavnostne ali zabavne prireditve vseh vrst.

Zakaj so igre v sencah tako učinkovite?

Če vidimo koga v življenju ali na odru, da žveči s polnimi usti, se nam zdi to včasih smešno. Z nekim veseljem nas pa navda, če vidimo senčno podobo tega, ki tako žveči.

Zakaj tako?

Zato pač, ker se nam zdi premikajoča se senčna podoba nekaj novega.

Tistega, ki žveči, vidimo drugače kot telo s svetlobo, senco in barvami. Pri igri v sencah pa ga vidimo kot temno podobo in le obrisi te ploskve kažejo žvečenje. To je nekaj novega, nepričakovanega. Senčna podoba psa, ki mahlja z repom, nas navda z veseljem. Če opazujemo priletno mamico, ki plete v naslonjaču, ter ima čašo kadeče se kave pred seboj, nas navdaja nekó zadovoljstvo. Skakljajoči ptiček v kletki, čevljar, ki tolče podplate, spreten igralec — to so ljubeznive senčne podobe.

Zakaj lahko vprizorimo igre v sencah?

Težave gledaliških iger lahko delimo. Skrb za deklamacije ima voditelj, prav tako tudi za pripovedovanje in dvogovore. Igralci poslušajo besedilo igre in proizvajajo temu primerne gibe. Besede, ki bi jih pravzaprav morali govoriti igralci, ti le nakažejo, to se pravi, da morajo tako delati, kot bi besede res izgovarjali. Na ta način pridobijo igre v sencah na živahnosti in na duhovitih presenetljivih posameznih prizorih.

Igrati je seveda treba kot v gledališču, kar je pa zopet tukaj lažje kot tam, ker igralec vidi svojo senco ter lahko sam kontrolira pravilnost in lepoto svojih gibov.

Nadalje se pa vprašamo, če je gornja trditev resnična tudi, kar se tiče oblek. Umetnost, ki se peča z igrami v sencah, je v tem oziru zelo skromna, ker se ne ozira na barvo, sijaj in druge podobne stvari pri obleki in opremi. Važni so sa-

mo obrisi. Pelerina lahko nadomešča imeniten plašč kakega viteza, palica nam služi namesto piščali, košček deske ali lepenke nam lahko predstavlja peč, omaro ali zaboj. Najfinejšo posodo za kavo lahko izrežemo iz papirja in postavimo na mizo. Iz papirja lahko napravimo pokrivala in obleke, ki so v igri v sencah kot pristne.

Kako vprizorimo igro v sencah?

Rabimo veliko belo platneno steno (kot za projekcijo, namizni prt ali rjuha) in razsvetljava — najbolje skioptikon z močno električno ali karbidno lučjo.

Platno dobro napnemo, postavimo luč (aparat) kakšne 4 metre zadaj. Čim izdatnejšo imamo razsvetljava, tem ostrejšje in temnejše bodo sence in tem več užitka nam bo nudila igra. Celo majhni in fini predmeti kot n. pr. šivanica igrajo pri igri v sencah svojo vlogo.

Če imamo na razpolago oder, se ga seveda poslužimo. Spredej razprostremo platno, zadaj pa postavimo skioptikon, če je dovolj prostora. Zastor rabimo kot sicer. V začetku ga dvignemo, po končanem dejanju ga spustimo.

Če pa nimamo zastora, pa pred začetkom dejanja lahko zakrijemo luč. Šele ob glasu zvonca, ko so se igralci postavili na svoja mesta, obsvetlamo platneno steno. Ob prizoru zopet zakrijemo luč, dokler se ne prične drug.

Kako poteka večer, ko igramo igre v sencah?

Slavnostni prostor je napolnjen, Platnena stena je razprostrta in nekoliko zmočena, če dotičnega prostora pred pričetkom igre ne rabimo. Projekcijski aparat je na svojem mestu, ravno tako tudi druge potrebščine.

Igralci so v svojih oblekah.

Zastor zakriva svetlo platneno steno. Znamenje zvonca se oglasi.

Prostor, kjer so gledalci, postane temen.

Zvonec se oglasi drugič in govornik začne nekako takole: »Bila je nekoč stara hiša daleč od državne ceste. Bila je v razpadu in neprijetna za bivanje.

Dva črna divja moža sta sedela v izbi stare hiše — zastor se dvigne — ter se skrivnostno pogovarjala.«

Vidimo, kako se vse vrši.

Fo je prva scena končana, pade zastor. Sledi kratek presledek. Zvonec da znamenje za drugi prizor itd.

Govornik naj stoji ali sedi, če le mogoče neopažen, da so njegove besede tem učinkovitejše. Petje ali glasba naj se proizvaja zadaj.

Na kaj moramo pri igrah v sencah posebno paziti?

Vse, kar se med igro vrši, se prikazuje kot senčna podoba. Tako se spreminjajo sence, če se igralec bliža luči ali gre od nje proč. V prvem slučaju postajajo slike večje, v drugem manjše. Igralni prostor od zadaj navspred in obratno je torej zelo omejen. Nasprotno pa je prostor vzopredno s platnom zelo širok — kot nalašč za igre v sencah.

Prav je, če napravimo pred začetkom na tleh črte s kredo. »To je tvoja pot. Do tu in ne dalje.« Duhovi in pošasti si pač lahko dovolijo, da gredo sedaj naprej sedaj nazaj, da se pokažejo zdaj orjaške zdaj pa majhne. To je nekaj smešnega. Ljudje pa morajo gledati, da ima njihova senca vedno neko primerno velikost. Zato imamo tudi črte na tleh.

Besedilo naj podajamo pred slikami (na odru).

Opravo in predmete jemljimo ozke, ozke mize, ozke stole.

Na program, če ga napišemo, napišimo tudi osebe, ki nastopajo. Tako bomo igro bolj razumeli.

Tehnični tečaj, katerega je priredila Prosvetna zveza v Rokodelskem domu v Ljubljani od 9. januarja do 14. febr. je nudil udeležencem pogled v moderno tehniko: električno, stroje, prometna

sredstva, zrakoplove, aeroplane, avtomobile itd. Predavanj je bilo osem. Eno predavanje se je vršilo v Akademskem domu, kjer ima Prosvetna zveza sprejemno postajo Radia.

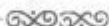
Radio v službi Prosvetne zveze.

Brezžična radiofonija je iznajdba zadnjih desetletij in je kljub svoji mladosti danes že tako razširjena po vsem svetu, da cenijo število ljudi, kateri vsak večer poslušajo radiopredstave, že nad 30 milijonov. Okrog 850 oddajnih postaj, raztresenih po zemlji, oddaja vsak dan najrazličnejše sporede ozračju, po katerem jih prineso skrivnostni elektromagnetni valovi do naših sprejemnih aparatov. Govore, predavanja, recitacije, borzna, trgovska in vremenska poročila, novice, petje, godbo, opere in drame, vse to lahko dobivamo s pomočjo sprejemnih radio-aparatov. Vidimo torej, da je radio prevzel že mnogo nalog, ki so jih dosedaj izvrševali drugi, n. pr. tisk, in jih bo še več. Radio je postal že kulturna potreba današnjega časa in bo v kratkem — velesila!

Zavedajoč se tega velikega pomena, je pričela Prosvetna zveza misliti na to, da bi pridobila to moderno iznajdbo za službo v naši prosveti, podobno, kot imajo to drugod po svetu že vpeljana. Po drugih kulturnih državah se že davno vrše potom radija predavanja, poučni tečajji, prosvetne prireditve in podobno. Tako skrito željo goji tudi Prosvetna

zveza. Žal za enkrat še ni izvedljiva, ker Slovenci nimamo še lastne oddajne postaje. Upamo pa, da jo v doglednem času dočakamo. Za ta slučaj bo Prosvetna zveza pripravljena. Že sedaj si je namreč osnovala svojo radio-delavnico, ki je včlanjenim društvom na razpolago. Napravila si je že svoj lastni sprejemni aparat, da lahko študira ta problem. Tehnični referent Prosvetne zveze je v tem pogledu zmeraj pripravljen biti društvom v pomoč z nasveti in praktičnim delom. Naša delavnica lahko izdelata za naša društva tudi kompletne sprejemne aparate, ki so prvovrstni in dosti cenejši, kot v trgovinah. Tako izdelata n. pr. aparat za 6—10 slušalk, s katerim je mogoče poslušati večino postaj Evrope, za 1800—2000 Din; veliki aparati za več slušalk in zvočnike, ki bi zadostoval za dvorano, bi stali od 3000 Din naprej.

Sprejemne radioaparate imajo dosedaj sledeča naša društva: Škofja Loka, Dobropolje, Jesenice, Tržič, Radovljica, Sela nad Kamnikom, Št. Vid nad Lj., Cerknica, Boh. Bistrica, Koprivnik v Bohinju. V Trbovljah so si ga naročili zadnji čas.

Občni zbor „Svete vojske“.

V nedeljo dne 6. t. m. se je vršil ob devetih v veliki dvorani Rokodelskega doma redni občni zbor »Svete vojske«, ki je prav lepo potekel.

Iz poročil odbora je razvidno, da šteje društvo 37 podružnic ozir. treznostnih odsekov s 2122 člani (icami). Poslovanje je bilo zelo živahno: vložni zapisnik šteje 3787 števil, blagajniški promet pa je znašal v preteklem letu Din 559.838,90. Zredavanj je društvo priredilo 89 pred 15.850 poslušavci. Vlog (pritožb, protestov itd.) na razne oblasti je društvo vložilo 20, pri podelitvi brezalkoholnih gostiln je društvo posredovalo v 128 slučajih, letakov in lepakov (ki se razpošiljajo samo na željo interesentov) je

bilo razposlanih 2450, osebnih intervencij v raznih zadevah je izvršil predsednik 71, v družinah pijancev je društvo posredovalo devetkrat.

Knjižnica, ki je razdeljena v osem oddelkov in se sistematično spopolnjuje, ima v svojih predalih čez 240 protialkoholnih del. Revij ima na razpolago 160. Če bo društvo dobilo primerne prostore, bo otvorilo javno protialkoholno čitalnico.

Pod okriljem društva se je ustanovil dramatični odsek, ki si je nadel nalogo zbirati ozir. sestavljati primerno gradivo ter ga dajati na razpolago ne samo treznostnim in kulturnim društvom, ki se bodo v tej zadevi obračala nanj. Tako

bi bila vsa društva v stanu prirejati protialkoholne prireditve.

Vsi zasebniki in vsa društva, ki so se obračala na »Sveto Vojsko« s prošnjami za predavanja, za raznovrstne nasvete, posredovanja itd., so našla vedno dobrohotno pripravljenost kolikor le mogoče pomagati.

Razni zasebniki so društvu darovali 8200 Din. Oblast ne kaže dovolj razumevanja za treznostni pokret. Finančno vprašanje je še vedno eno izmed glavnih vprašanj, ki odločilno vplivajo na razvoj društva. Koliko dobrega bi bilo lahko društvo storilo, da ni bila v prvi vrsti v finančnem oziru vedna borba za obstanek. Izgleda pa, da bo »Sveta Vojska« našla vedno več razumevanja kakor pri zasebnikih tako tudi pri oblasteh!

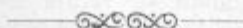
Preteklo leto je bilo brez dvoma eno izmed najbolj kritičnih dob, kar jih je društvo preživelo. Odbor, ki je bil izvoljen na lanskem občnem zboru se je že v prvih mesecih zmanjšal, ker je večina odbornikov zadržana po svojem poklicu odšla iz Ljubljane. Ostala sta v odboru samo dva člana. Zato se nikakor ne čudimo poročilu predsednika Lindiča, v katerem je rekel med drugim sledeče: »Odgovornost, ki je bila združena v takih razmerah posebno v moji osebi, je bila dostikrat tako neizmerno velika, da bi bil omagal, ako ne bi bil v najbolj kritičnih časih zajemal tolažbe iz nadnaravnih nagibov.« Po več kot polletnem prizadevanju se je posrečilo pridobiti za novi odbor osebe, ki bodo brez dvoma lahko veliko storile za razmah »Svete vojske«. Soglasno so bili izvoljeni v odbor sledeči gg.: Župnik Mrkun, dr. Žagar, šolski upravitelj Slapšak, Koprivnik in Lindič ter ga. Piščanec. Za preglednika sta bila izvoljena gg. dr. G. Pečjak in dr. A. Levičnik.

Občni zbor so pozdravili: g. kano-nik Stroj v imenu knezoškofijskega ordinariata, ki je izrekel priznanje za težko delo, ki ga vrši »Sveta vojska« in

poudarjal, da ordinariat to delo pazno zasleduje in podpira. Da bi se treznostno gibanje razširilo do zadnje gorske vasi, je ordinariat sklenil ustanoviti posebno družbo zoper pijančevanje, ki bo »Sveto vojsko« podpirala in z njo sodelovala. Udje te družbe, v kolikor bodo postali abstinentje, se bodo včlanili v »Sveti vojski«. — V imenu prosvetnega oddelka in skavtov je v krasnih, pristrčnih besedah pozdravil delovanje »Svete vojske« g. dr. P. Kunaver, ki je poudarjal, da ima »Sveta vojska« mnogo tihih sotrudnikov in izrazil upanje, da bo v doglednem času padla maska pijančevanju tudi pri našem narodu. — Zastopnik Prosvetne zveze g. Poznič je omenil, da imajo vsa prosvetna društva posebnega odbornika za treznost, ki bodo tudi v bodoče radevolje sodelovali za »Sveto vojsko«. — Zastopnik Mestnega središča STM je v izbranih besedah pozival na skupno delo in vabil na tečaj iz alkoholnega vprašanja.

Sprejeta so bila nova pravila, ki vsebujejo najvažnejšo spremembo v tem, da se »Sveta vojska« preosnuje v popolno abstinentno organizacijo. Od škofije ustanovljena družba zoper pijančevanje bo širila splošno zanimanje za treznost, širila protialkoholne spise in letake, skrbela za številno udeležbo pri protialkoholnih predavanjih ter rahljala zemljo za treznostni preporod našega naroda, »Sveta vojska« pa bo zbirala čete junakov-abstinentov ki bodo z živim vzgledom dokazovali, da je možno živeti brez uživanja alkohola. Tako sodelovanje se nam zdi v resnici idealno. Pokret, ki uporablja v to svrhu naravna in nadnaravna sredstva, mora dobiti tudi pri nas v doglednem času odločilen vpliv v zakonodaji, časopisju, v celokupni javnosti!

In prav je tako! Saj je V. katoliški shod slovesno priznal, da »brez temeljitega zboljšanja na tem polju delo na verskem polju ne rodi zaželenega uspeha, da je vsako socialno zboljšanje in resničen kulturni napredek nemogoč«.

Statistični pregled delovanja Prosvetne zveze v Mariboru.

(Konec.)

15. Dekliška zveza. Vložni zapisnik Vodstva Dekliških zvez vsebuje 315 števil. Med temi je 117 došlih, 80 odposlanih dopisov in 2 okrožnici s preglednimi polami. Proti mali odškodnini so se razpošiljali DZ dogovori za sestanke.

Poročilih prosvetnih društev je na Štajerskem 64 Dekliških zvez, v katerih je včlanjenih nad 2700 članic. Dekliška zveza pri Sv. Jerneju pri Ločah se je razpustila, ker ni imela prostora za sestanke in se je združila z Marijino družbo. Ustanovili sta se dekliški zvezi v Rajhenburgu, ki glasom poročil prav živahno deluje in DZ v Zetalah, o kateri pa še nismo sprejeli nobenih podatkov. Poročila o delovanju je poslalo 29 DZ. Večinoma vse DZ imajo mesečne sestanke s prav pestrimi sporedi. Predavanja imajo o zdravstvu, gospodinjstvu, lepem vedenju i. dr. Skoro v vseh zvezah imajo tudi že mesečne seje in bodoče Vodstvo naj deluje na to, da bodo vse DZ imele redne seje, ker društva, ki nimajo sej, ne morejo uspešno delovati.

Vsem Dekliškim zvezam je po naročilu Vodstva razposlala Društvena nabavna zadruga v Ljubljani knjižico »Tajnik«, po kateri so si deloma že uredile poslovanje.

Članarino po 1.— Din od članice je poslalo 20 DZ v skupnem znesku 659 dinarjev.

Skoro v vseh župnijah, kjer ima Izoobraževalno društvo oder, so prirejale DZ samostojno igre. Slovesno so obhajale posvetitev Presvetemu Srcu Jezusovemu. Več DZ je zaprosilo VDZ,

da pošlje govornice na njihove sestanke, ozir. prireditve. Kolikor je bilo mogoče, je Vodstvo DZ željam ustreglo in poslalo zastopnico sledečim DZ: 13. dec. k Sv. Andražu na Velenjem; 3. jan. v Rajhenburg; 6. junija k Sv. Ani v Slov. gor. in 8. avgusta v Hajdino, kjer se je obhajala obletnica posvetitve.

Dne 13. junija se je vršil v Cirkovcah pri Pragerskem dekliški tabor za ptujski okraj. Udeležilo se ga je okrog 500 članic. Po taboru je bil občni zbor okrajne Dekliške zveze, popoldan pa je bila prireditve, pri kateri so nastopile DZ s pevskimi točkami in igro. Veličasten in razveseljiv je bil tabor dne 29. junija pri Malj Nedelji. Nad 1500 brhkih deklet se je navduševalo za delovanje slovenske žene v javnosti. Popoldan pa je nastopil orliški krožek od Sv. Križa pri Ljutomeru s prav pestrim sporedom in pokazal vsem, kaj zmorejo kmečka dekleta. Tretji tabor na gori Oljki je slabo uspel, ker je bil grozovit vihar in deževje.

16. Knjižnica Prosvetne zveze v Mariboru. Osrednja knjižnica v Mariboru ima 3497 del v 4302 zvezkih. V letu 1926. je izposodila 245 izposojevalcem 3998 knjig. — V Prekmurje je dala osrednja knjižnica 482 del v 631 zvezkih.

17. Število knjižnic v naših društvih je 134. V teh knjižnicah je bilo v tem poslovnem letu (po statističnih polah) 48.299 knjig, dočim je bilo izposojenih 63.715 knjig. — Po večini se knjige izposojujejo članom društva brez posebnih pristojbin. Posluhuje se pa knjig razmeroma malo članov oz. članic (od 13.000 morda polovica).

Življenje v društvih.

Maskerski tečaj, kateri se je vršil 13. februarja v Akademskem domu v Ljubljani je izpadel prav dobro. Vodil ga je g. akademik Pengov, otvoril ga je

tajnik Prosvetne zveze. Udeležilo se je tečaja 29 odposlancev med njimi 7 gosposodičen. Želeti je da ima vsako društvo tudi maskerko, katera maskira igralke.

Higijenski tečaj se je vršil 9. in 10. februarja v Komendi v Društvenem domu. Tečaj je vodil higijenski zavod iz Ljubljane in je obsegal 6 zdravstvenih predavanj.

Gospodarski tečaj se je z velikim uspehom vršil v Križevcih pri Ljutomeru. Na programu je bilo osem praktičnih predavanj o gospodarstvu, sadjarstvu, zemljiški knjigi, mapi itd. Udeležilo se ga je dnevno to je 16. in 17. februarja po 100 gospodarjev in fantov.

Gospodinjski tečaj, katerega je priredila Slov. kršč. ženska zveza na Breznici od 9. jan. do 20. febr., se je zaključil v nedeljo 20. febr. z lepo uspelo razstavo. Obenem s to razstavo se je vršila razstava »dečjega doma« 19. in 20. febr. Udeležilo se je tečaja 24 gojenk, katere so se izvežbale v praktične kuharice in dobre gospodinje. Poleg strokovnih predavanj so bila vzgojeslovna, higijenska in praktična nega dojenčev. Bil je to prvi tovrstni tečaj. Društvom priporočamo slične tečaje, ker se edinole tem potom dosežejo lepi uspehi. Stroški so minimalni.

Vsem društvom!

Izšla je prva številka »Našega Čolničča«, ki je edino glasilo katoliškega mladinskega prosvetnega gibanja na Goriškem. Bilo bi odveč, da bi vam pojasnjevali pomen te revije.

Dolžnost vsakega Prosvetnega društva, Orlovskega in Orliškega krožka ter Marijinih družb je, da se takoj naroče na list. S tem bodo vsaj na en način dejansko podpirali goriške Slovence.

Vljudno prosimo, da v listih, glasilih in okrožnicah toplo priporočite naše glasilo. List stane letno 25 Din. Denar naj pošljejo društva svojim centralam, ki bodo gotovo blagohotno sprejemale vplačila in jih skupno, magari proti odškodnini pošiljali v Gorico na naslov: Uprava »Našega Čolničča«, Via Mameli 5, Gorizia, Italia.

Katero društvo rabi voditelja za svoj tamburaški zbor? Lahko ga takoj dobite, če preskrbite 23 let staremu fantu službo: skladiščnika, obč. tajnika, pisarja ali slugo. Dovršil je 7. razred ljudske šole in obrtno šolo. Vodil bi tudi knjižnico.

Mekinje. Izobraževalno društvo je predtekli predpust vprizorilo dramo »Razbojnik« in veseloigro »Namišljeni bolnik«. Obakrat so zlasti glavni igralci izborna naštudirali igro.

St. Jurij ob južni železnici. Na dan 20. februarja in na predvečer je uprizorilo naše Katoliško prosvetno društvo v dvorani Katoliškega doma na novem društvenem odru igro v petih dejanjih: Revček Andrejček. Občinstvo je do zadnjega kotička napolnilo dvorano in je občudovalo naše korajžne fante in dekleta ob nastopu na oder. Dne 20. februarja pa je priredilo okoliško prostovoljno gasilno društvo na Selah zabavo z bogatim srečolovom. Poštenega razvedrila pri treznomislečih nikdar ne primanjkuje.

Grosuplje. Katoliško prosvetno društvo je uprizorilo dne 9. januarja burko »Težke ribe«. Uprizorjena je bila s povsem zadovoljivim uspehom. V začetku februarja je naprosilo naše društvo Prosvetno zvezo za skioptično predavanje; dobili smo od nje skioptikom z zanimivimi prizori iz francoske revolucije, g. dr. Debevec, ki je imel v naši podružnici ravno službo božjo, pa je v natlačeno polnj dvorani radoznalemu občinstvu poljudno pojasnil pomen slik in obrazložil zgodovino francoske revolucije. Na pustno nedeljo je uprizorilo društvo štiridejanko drame iz kmetijskega življenja.

Škofja Loka. Kakor običajno vsako leto, je tudi letos priredilo naše Kat. prosv. društvo na svoj društveni praznik, dne 19. t. m. (sv. Jožef), veliko tombolo. Vsem prijateljem društva in darovalcem dobтков: Bog povrni!

Kat. prosv. društvo pripravlja v sodelovanjem naših dijakov zopet enkrat vprizoritev večjega dramatskega dela: Shakespearejevega »Othella«. Priznati je treba, da je letošnji repertoar zelo pisan: za »Močjo uniforme«, »Kajn«, potem zopet »Lumpacij vagabund« in »Lažizdravnik«, sedaj pa »Othello«.

Radovljica. Prosvetni večeri, ki jih prireja Prosvetno društvo, so se občinstvu zelo priljubili. Letos je bilo dosedaj 6 takih večerov. Zadnje nedeljo je pre-

daval o Mont Blancu g. prof. Mlakar, ki je žel veliko hvaležnost za predavanje, kakor tudi salve smeha, ki ga je g. prof. tako neprisiljeno vzbujal. Pridna predavateljica je tudi gdč. Kristina Hafnerjeva.

Prosvetno društvo bo priredilo letošnji post težko pričakovano igro »*Quo vadis*«.

Radio si je nabavilo Prosvetno društvo v Radovljici. Aparat, ki je prvovrsten, je sestavil gosp. župnik Kres s Koprivnika. Prvotno je bil radio montiran v ložah dvorane, kjer so pa velike

motnjave radi železobetonskih zidov. Sedaj pa poslušamo koncerte, opere in predavanja v pevski sobi Ljudskega doma.

Ljubljana. Tečaj italijanskega jezika, ki ga je priredila Prosvetna zveža v Ljubljani, je trajal od 25. oktobra 1926 do 12. marca 1927. Udeleževalo se je tečaja rednih slušateljev devet, izrednih pa sprva 26, pozneje 16 slušateljev. Učnih ur je bilo 35. Pod vodstvom strokovnega profesorja se je obdelala tvarina učne knjige Baconi-Segantini. Slušatelji so z uspehom zadovoljni.

Ljudska knjižnica.

Prejeli smo naslednje knjige in jih toplo priporočamo našim knjižnicam:

Matija Malešič, Kruh. Povest Slovenske Krajine. Mohorjeva knjižnica, 15. zv. 8°, 303 str., Prevalje, Družba sv. Mohorja. Proš. za ude Din 21, vez. Din 30; za neude broš. Din 28, vez. 40.

Bridka pesem o Prekmurju, kažoča nam vso grenkost kruha, ki si ga morajo služiti naši Krajinci s tem, da hodijo bogatašem po Ogrski in Slavoniji obdelovat veleposestva. Naj naroče vse knjižnice!

I. F. Coper, Zadnji Mehikanec. Indijanska povest iz l. 1757. Ciri-lova knjižnica, XIX. zv. 8°, 153 str. Maribor. Tiskarna sv. Cirila. Broš. Din 11.

To je ena izmed peterih svetovnoznan-nih povesti ameriškega pisatelja. Povest bo gotovo zelo ugajala in našla mnogo hvaležnih bralcev.

Dr. Fr. Grivec, Slovanska apostola Sv. Ciril in Metod. Z 42 slikami, 8°, 180 str. Ljubljana, 1927. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Cena kart. Din 20. Dobi se po vseh knjigarnah.

Pisatelj nam pripoveduje o življenju, delu in češčenju sv. Cirila in Metoda.

Pripoveduje tako lepo in nazerno, da bo gotovo vsak, tudi najpreprostejši društvenik bral knjigo z največjim užitkom. In med društveniki bi ne smelo biti nobenega, ki bi ne bil poučen o tako važnem vprašanju kakor je življenje in delo naših apostolov. Naj kupi knjigo vsako društvo!

Prosvetna društva, pošiljajte naznani-la za prireditve naravnost na Prosvetno zvezo, če hočete, da bodo priobčena v sobotni številki »Slovenca« brezplačno!

Knjižnice: javne, društvene, šolske in druge, opozarjamo na okrožnico Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Vsled visokih cen v knjigotrštvu in splošne denarne krize si mnoge knjižnice niso mogle oskrbeti vseh novih knjig zadnjih let. Da se temu vsaj deloma odpomore, je dovolila Jugoslovanska knjigarna vsem knjižnicam pri naročilih 25 odstotkov od knjig lastne in 10 odstotkov od knjig tuje založbe. Pridobiva govori tudi o ugodnosti poštnine. Kdor ni prejel tozadevne ponudbe, naj jo blagovoli zahtevati, na kar mu omenjena knjigarna dopošlje svoj najnovejši cenik s ponudbo. Ta ugodnost velja do konca marca 1927.

Seznam predavanj s skioptičnimi slikami.

A. Verska apologetična predavanja.

1. Stvarjenje sveta in očaki (24) +
2. Stari zakon I. del (24)
3. Stari zakon II. del (24)
4. Stari zakon III. del (24)
5. Stari zakon IV. del (24)
6. Stari zakon V. del (24)
7. Stari zakon VI. del (24)
8. Novi zakon I. del (24)
9. Novi zakon II. del (24)
10. Novi zakon III. del (24)
11. Marijino življenje v slikah (54) +
12. Križev pot (12)
13. Predpodobe in Jezusovo trpljenje (35)
14. Preganjanje kristjanov (64) +
15. Tarzicij (22) +
16. Lurški čudeži (30) +
17. Sv. Frančišek Asiški (24) +
18. Mala Terezija (30) +
19. Krščanska dobrodelnost in Vincencij Pavlanski (25) +
20. Devica Orleanska (24) +
21. Pasijonske igre v Oberamergau-u (40)
22. Romanje v Lurd (68) +
23. Romanje v Sveto deželo (66)
24. Palestina (36)
25. Romanje v Rim (40)
26. Romanje v Marijino Celje (16)
27. Naš vsakdanji kruh (16) +
28. Vatikan (43) barvanih +
29. Kovertiti (25) +
30. Zapovedi božje (24)
31. Judita (9) +
32. Egiptovski Jožef (28)
33. Ali res izvira človek od živali? (30)
34. Božič v slikah (40) barvane +
35. Kristusove trpljenje v slikah (40) +
36. Cerkev in svoboda (27) +
37. Cerkev in bratstvo (32) +
38. Cerkev in delavstvo (40) +
39. Cerkev in reveži (34) +
40. Cerkev in žena (37) +
41. Cerkev in družina (30) +
42. Marijina božja pota (24)
176. Quo vadis (30 kol. slik) +
Cerkvena zgodovina (90 slik):
177. a) Do Konstantina Velikega (30 kol. slik)
178. b) Doba pokristjanjenja (30 k. sl.)

179. c) Srednji vek (30 kol. slik)
180. Cerkev (31 kol. slik)
181. Evharistični kongres v Chicagi (20)
182. Sedem sv. zakramentov (19 k. sl.)
183. Apostolska vera (20 kol. slik)
184. Sv. Jožef (12 kol. slik)
185. Sv. Alojzij (25 kol. slik)
186. Sv. Stanislaj (10 kol. slik)
187. Čudeži Male Terezike (50 kol. slik)

B. Zemljepisna predavanja.

43. Stara in nova Ljubljana (24)
44. Gorenjska (20) +
45. Karavanke in Kamniške planine (30)
46. Julijske alpe (35)
47. Dolenjska (20)
48. Belakrajina (48) +
49. Pohorje (10)
50. Prekmurje (33)
51. Koroška (50) +
52. Primorska (60) +
53. Hrvatska: Plitvice (11)
54. Dalmacija (40) +
55. Bosna in Hercegovina (40) +
56. Beograd in naša vladarska rodbina (28) +
57. Srbija in Macedonija (53) +
58. Črna gora (15)
59. Carigrad in Bospor (39) +
60. Albanija (18)
61. Romunija in Srbija (24) +
62. Rusija (30) +
63. Od Berlina do Petrograda (24) +
64. Od Moskve do Bajkalskega jezera (24) +
65. Belgija (40) +
66. Pariz (54) +
67. London (64) +
68. Berlin in okolica (45) +
69. Italija od Lagomagore do Benetk (24) +
70. Italija od Rima do Palerma (24) +
71. Južna Italija (41) +
72. Benetke (24) +
73. Versailles (43) barvane
74. V deželi polnočnega solnca (24) +
75. Boj za severni tečaj (24) +
76. Nansenovo potovanje na severni tečaj (95)
77. Švica od Bazena do Genove (24) +

78. Švica, Interlaken in visoko gorovje (24) +
79. Švica, Luzern in Vierwaldstadtska jezera (24) +
80. Švica, od Cüriha do Lugano (24) +
81. Španija od Madrida do Saragose (24) +
82. Španija od Barcelone do Granade (24) +
83. Grčija (24) +
84. Dunaj (35)
85. Od Dunaja do Gradca (42)
86. Hölle (20)
87. Po Donavi od Linza do Požuna (25)
88. Nižjeavstrijska (66)
89. Salzburg—Ischel (23)
90. Hallstadt in okoloica (19)
91. Aussee in Trauensee (27)
92. Salzburg in okolica (22)
93. Tirolska (20) +
94. München (39) +
95. Egipet (24) +
96. Po Nilu navzgor (21)
97. Južna Afrika (25)
98. Amerika od Newyorka do St. Luisa (24) +
99. Amerika od Novega Orleans do St. Francisca (24)
100. Prednja Indija (24) +
101. Zadnja Indija (39)
- 102č Japonska (89)
103. Kitajska (76)
104. Korea (12)
105. Avstralija in otoki (26)
106. Prvi slovenski turisti na Mont Blancu (30) +
107. Vožnja po Renu (22 barvanih) +
108. Amundsenov polet na severni tečaj (10) +
109. Francoska rivijera (10 barv.)
188. Atene (40 kol. slik) +
189. Anglija (30 kol. slik)
190. Glavna mesta v Evropi (40 kol. slik) +
191. Med ameriškimi Slovenci (50 slik) +
192. Med menihi na gori Athos (35) +
193. Po Španiji (45) +
194. V snegu in ledu okrog Velikega Kleka (25) +
195. Koroška (40 kol. slik) +

C. Zgodovina.

110. Prazgodovinske izkopine (15)
111. Stari Rim (41) +
112. Pompeji (40)
113. Križarske vojne (24) +
114. Francoska revolucija (58) +
115. Napoleon (58) +
116. Balkanska vojska (133) +
117. Svetovna vojska na turških frontah (24) +
118. Mirovna pogodba v Versaillesu (24) +
119. Koroško vprašanje na mirovni konferenci (10)
120. Zgodovina ljublj. stolnice (24) +
121. Celjski grofje (20)
122. Turški boji (20)

D. Obrtno-tehnična predavanja.

123. Premog (54) +
124. Gradba železnice (Belokranjske) (34) +
125. Postanek moderne ladje (25)
126. Zrakoplov (23) +
127. Od zrakoplova do aeroplana (24)
128. Naše brodovje (30) +
129. Jugoslovanska tiskarna (15) +
196. Kmetška hiša (20) +

E. Narodopisna predavanja.

130. Slovenske narodne noše +
131. Iz življenja divjih narodov (16)
197. Križev pot naših bratov ob Adriji (50) +
204. Španska bikoborba (10) +

F. Naravoslovna predavanja.

132. Postanek zemlje (24) +
133. O zvezdah (52) +
134. Ognjeniki (14)
135. Užitne in strupene gobe (21) +
136. Bolezni vinskih trte (28)
137. Čebelarstvo (24) +
138. Živalstvo (54)
198. Dedovanje — mendelizem (10) +

G. Leposlovna predavanja.

139. Fr. Levstik, Martin Krpan (13) +
140. Schiller: Pesem o zvonu (24) +
141. Dante: Peklo (15) +
142. Dante: Vica (16) +
143. Dante: Nebesa (18) +

H. Znameniti možje.

144. Dr. Krek, oče slov. združništva (30) +
 145. Dr. France Prešeren (26) +
 146. A. M. Slomšek (20) +
 147. Pasteur in njegov zavod (25) +

I. Zdravstvena predavanja.

148. Škodljiv vpliv alkohola (50)
 149. Statistika alkoholnih pijač (30)
 150. Reševanje utopljenecv (16)

J. Pravljice.

151. Snegulčica (20) +
 152. Obuti maček (12) +
 143. Rdeča kapica (8) +
 154. Janezek in Metka (6) +
 155. Gospa Holle (8) +
 156. Robinzon (36) +
 157. Zakleta ladja (12) +
 158. Pavel in Virginija (12) +

K. Smešnice.

159. Ribničan Urban (11) +
 160. Hrabri krojaček (8) +
 161. Don Kišot (12) +
 162. Lisica zvitorepka (10)
 163. Smešni krokodil (3)
 164. Ogenj in voda (2)
 165. Nedolžni razbojnik (7)
 166. Modri učenec (6)
 167. Sovražni sosedje (12)
 168. Kako postaneš kralj (6)
 169. Črni maček (12)
 170. Novi klobuk (6)
 172. Zepelin (6)

172. Meseci v letu (12)
 173. Zrakoplov (7)
 174. Suhi krojaček (6)
 199. Kača in dim (5)
 200. Maks in Mikšič v avtomobilu (5)
 201. Maks in Mikšič v cirkusu (5)
 202. Maks in Mikšič ter rujavi brošči.
 203. Smešni turisti (12)

Predavanja zaznamovana s križci (+) so opremljena tudi z besedilom.

Izposojevalnina znaša 50 par od slike. Slike se pošljejo tri dni pred predavanjem in se morajo vrniti takoj naslednji dan. Kdor ne vrne, se mu računa dnevno polovična izposojevalnina.

Filmi: Prosvetna zveza ima sledeče filme, katere posodi društvom:

1. Jezusova mladost (v 3 delih, 700 m dolžine).
2. Jezusovo trpljenje ali pasijon (v 4 delih, 1100 m dolžine).
3. Pregarjanje kristjanov in sv. Tarcizij (2 dela, 600 m dolžine).
4. Bernardka in prikazovanje lurške Matere božje (2 dela, 600 m dolžine).
5. Knezoškof dr. Jeglič med ameriškanskimi Slovenci (2 dela, 400 m dolž.).
6. Puščavnik in skušnjavec, burka (1 del, 120 m dolžine).
7. Ford, kralj avtomobilov (v 4 delih).
8. Delavska zaščita (1 del).
9. Delavec in higijena (2 dela).

Društvom je na razpolago ročni kino-aparat, ki je poraben povsod, tudi tam, kjer ni elektrike. Izposojevalnina za aparat znaša za društva 40 Din, od filmov po 20 para od 1 m. Dalje 50 Din za operaterja in vožnja.

Za kartoskope so na razpolago sledeča predavanja v razglednicah:

I. Verska predavanja.

1. Sv. pismo, stari zakon, 5 serij (60).
2. Sv. pismo, novi zakon, 5 serij (60).
3. Marijine slike (63).
4. Križev pot (Fugel — 14).
5. Misijoni, 9 serij (240).
6. Sv. dežela (10).
7. Razne nabožne (20).
49. Misijoni v Kongo (10).

50. Misijoni v vzhodni Indiji (10).
51. Misijoni v Tonkinu (10).
52. Mali zamorčki (12).
53. Kristus in 12 apostolov (13).
54. Budovo peklo (12).
55. Misijoni v Kongo (10).
56. Med Indijanci v sev. Ameriki (10).
57. Sv. Frančišek Ksaverij (10).
58. Misijoni na Kitajskem (10).

59. Mučeniki mis. družbe v Parizu (10).
 60. Misijoni v Tibetu (10).
 61. Mis. na Koreji in Mandžuriji (10).
 62. Mis. v Birmaniji in na Siamu (10).
 63. Misijoni v Končinčinu in Kambodži (10).
 64. Misijoni v Indiji (10).
 65. Znamenitosti kartuzijanskega samostana v Londonu (25).

II. Zemljepisna predavanja.

8. Ljubljana (10).
 9. Gorenja Savska dolina (20).
 10. Bled—Vintgar (40).
 11. Triglav (24).
 12. Bohinj (25).
 13. Karavanke (15).
 14. Kamniške planine (15).
 15. Koroška (9).
 16. Primorska (27).
 17. Naše Primorje (38).
 18. Hrvatska (10).
 19. Srbija — Belgrad (34).
 20. Francija: Pariz (30).
 21. Francija: Pariška um. razstava (16).
 22. Francija: Versailles (48).
 23. Francija: Napoleon (24).
 24. Francija: Pariško pokopališče (10).
 25. Francija: Lens (48).
 26. Francija: Montblanc (8).
 27. Belgija: Brüssel (12).
 28. Češka: Marijine Lazi (12), Plzen (5).
 29. Avstrija: Nižje Avstrijska (14), Tirolska (3), Štajerska (6), Solnograška (5).
 30. Italija: Benetke (75).
 31. Italija: Rim (44).
 32. Nemčija: Bavarska (4).
 33. Nemčija: Dresden (12).
 34. Nemčija: Porenje (25).
 35. Nemčija: Od Mainza do Kölna (24).
 36. Švica (10).
 37. Slovenska vas (10).
 38. Prosvetna zveza (15).
 39. Naši odri (8).
 40. Narodne noše Poljske (8).
 41. Narodne noše dalmatinske (9).
 42. Narodne noše slavonske (12).
 43. Naši izseljenci v Franciji (50).
 44. Naši izseljenci v Belgiji in na Holandskem (13).
 45. Iz otroškega življenja (60).
 46. Smešnice (10).
 47. Razne (10).
 48. Večni Rim (144).
 66. Maliki in pagode na Kitajskem (10).
 67. Slike s Kitajske (10).
 68. Poljedelstvo in trgovina na Kitajskem (20).
 69. Avstralija (10).
 70. Porenje (20).

III. Zgodovina.

71. Portreti egiptovskih kraljev in kraljic v Bidskem muzeju (15).
 72. Asirske izkoptine v Bidskem muzeju (15).
 73. Babilonske izkoptine v Bidskem muzeju (15).
 74. Egipčanske skulpture v Bidskem muzeju (15).
 75. Egipčanske mumije v Bidskem muzeju (15).
 76. Grški in rimski kipi v Bidskem muzeju (15).
 77. Grški spomeniki iz Terakote v Bidskem muzeju (15).
 78. Fris na Panteonu v Atenah (15).
 79. Grški in rimski reliefi (15).
 80. Kipi iz muzeja v Luvru (22).
 81. Naravoslovni muzej v Londonu (10).
 82. Zanimivosti Londona (100).

Vseбина: Proslava 1100 letnice Cirilovega rojstva. — Dajte nam vzgojnih iger! — Nekaj o skioptikonu. — Osnutek modernega odra. (Nadaljevanje). — Skioptikon v službi odra. — Radio v službi Prosvetne zveze. — Občni zbor »Svete vojske«. — Statistični pregled delovanja Prosvetne zveze v Mariboru: (Konec.) — Društveno življenje. — Ljudska knjižnica. — Seznam predavanj s skioptičnimi slikami. — Za kartoskope so na razpolago sledeča predavanja v razglednicah.

Uprava: Pisarna Prosvetne zveze, Ljubljana, Miklošičeva c. 7. — Odgovorni urednik in izdajatelj Vinko Zor, Sv. Petra c. 80. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.